

MEHNAT IQTISODIYOTI VA INSON KAPITALI

<https://laboreconomics.uz/>

JIZZAX VILOYATIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SOHASIDA AHOLI ISH BILAN BANDLIGINI TA'MINLASH HAMDA INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI

Jabborova Zaynab Mamasodiqovna

Jizzax politexnika instituti

“Iqtisodiyot va menejment” kafedrasi katta o'qituvchisi

DOI: https://doi.org/10.55439/LEHC/vol2_iss1/a13

Annotatsiya: Ushbu maqolada Jizzax viloyatida investitsiyalar samaradorligining tadbirkorlik sohasida aholi ish bilan bandligini oshirish imkoniyatlari yoritilgan. Bunda investitsiyalar samaradorligining tadbirkorlik sohasida aholi ish bilan bandligini oshirish imkoniyatlari Jizzax viloyatida tumanlar bo'yicha sohalar asosida rivojlantirish imkoniyatlari keltirilgan

Kalit so'zlar: ishchi kuchi, yangi ish o'rinlari, kichik biznes va tadbirkorlik, “drayver” sohalar, investitsiyalar.

ПУТИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ И ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИНВЕСТИЦИЙ В СФЕРУ МАЛОГО БИЗНЕСА И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В ДЖИЗАКСКОЙ ОБЛАСТИ

Джаббарова Зайнаб Мамасадиқовна

Джизакский политехнический институт

Старший преподаватель кафедры «Экономика и менеджмент»

Аннотация: В данной статье выделены возможности повышения занятости населения в сфере предпринимательства при эффективности инвестиций в Джизакской области. Представлены возможности повышения занятости населения в сфере предпринимательства, эффективности инвестиций, возможности развития Джизакской области на отраслевой основе.

Ключевые слова: рабочая сила, новые рабочие места, малый бизнес и предпринимательство, «драйверные» отрасли, инвестиции.

WAYS TO ENSURE THE EMPLOYMENT OF THE POPULATION AND INCREASE THE EFFICIENCY OF INVESTMENTS IN THE FIELD OF SMALL BUSINESS AND ENTREPRENEURSHIP IN JIZZAKH REGION

Jabborova Zaynab Mamasodikovna

Jizzakh Polytechnic Institute

Senior teacher of the "Economics and Management" department

Abstract: This article highlights the possibilities of increasing the employment of the population in the field of entrepreneurship with the effectiveness of investments in the Jizzakh region. By this, the possibilities of increasing the employment of the population in the field of entrepreneurship, the efficiency of investments, the possibilities of development in the Jizzakh region on the basis of sectors are presented.

Key words: workforce, new jobs, small business and entrepreneurship, "driver" sectors, investments.

Kirish

Investitsiyalar barcha xalqaro operatsiyalarni amalga oshirishda kichik korxonalar va mikrofirmalar uchun muhim ahamiyatga ega. Xorijiy investitsiyalarga asosan moliyaviy muammolarni yechish uchun murojaat qilinadi. Xorijiy korporatsiyalarning moliyaviy bo'limlari mablag'lardan qisqa muddatli investitsiyalar qatorida yuqori foyda olish maqsadida foydalanish moddiy manfaatdorlikni belgilashga olib keladi. Bunday investitsiyalar ko'pincha xususiy tadbirkorlar kapitaliga asoslangan, ba'zida esa o'z qimmatbaho qog'ozlarini chiqaradi va xorijiy qimmatbaho qog'ozlarini sotib oladi.

O'zbekiston xorijiy investorlar bilan tengma-teng iqtisodiy aloqalar olib borish asosida sherikchilik munosabatlarini olib boradilar. Har qanday investitsiyalar mamlakatimizga kirib kelishiga yo'l qo'yilmaydi. Agar kirib kelayotgan investitsiyalar mamlakatimiz iqtisodiyotiga uning rivojlanishiga keng imkoniyatlar yaratsa, bunday xorijiy investitsiyalar yurtimizga birinchilar qatorida kirib keladi. Jahon tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, qulay investitsion iqlim shakllanmasdan va xorijiy investitsiyalarni milliy iqtisodiyotga faol jalb etmasdan turib, bozor iqtisodiyotiga o'tayotgan mamlakatlar jahon iqtisodiy hamjamiyatiga muvaffaqiyatli integratsiyalasha olmaydi.

O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasida innovatsiyalarni jadal rivojlantirishga muhim ahamiyat berilib, o'rta muddatli istiqbolda fan sohasidagi davlat siyosatining maqsadli vazifalari va ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida¹ "ilmiy-tadqiqot va innovatsiya faoliyatini rag'batlantirish, ilmiy va innovatsiya yutuqlarini amaliyotga joriy etishning samarali mexanizmlarini yaratish, oliy o'quv yurtlari va ilmiy-tadqiqot institutlari huzurida ixtisoslashtirilgan ilmiy-eksperimental laboratoriyalar, yuqori texnologiya markazlari va texnoparklarni tashkil etish" belgilandi. Bu esa ilmiy-tadqiqot va tajriba-konstruktorlik ishlanmalarini moliyalashtirish, innovatsion faoliyatni iqtisodiy

¹2017-2021 –yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi. www.lex.uz

va moliyaviy ragʻbatlantirish masalalariga alohida eʼtibor qaratish zarurligini koʻrsatadi.

Mavzuga doir adabiyotlar tahlili

Mehnat munosabatlarining ilmiy-metodologik jihatlarini koʻplab xorijlik olimlardan J.M.Keyns, A.Smit, L.Chijova, D.Rikardo T.Maloun, M.Fridman, D.Greber va boshqalar tomonidan tadqiq qilingan.

Mehnat munosabatlari, mehnat bozori faoliyatini tartibga solish kabi masalalar yuzasidan MDH mamlakatlari olimlaridan A.Kibanov, V.Bobkov, V.Bulanov, N.Volgin, V.Gimpelson, T.Zaslavskaya, Yu.Odegov, G.Rudenko, N.Rimashevskaya, A.Rofe va boshqalar eʼtiborga loyiq ilmiy takliflarni ilgari suradilar.

Oʻzbekistonda mehnat munosabatlariga doir ilmiy izlanishlar Q.Abdurahmonov, B.Umurzakov, Z.Xudoyberdiev, N.Zokirova, G.Abduraxmanova, Sh.Kudbiev, R.Xasanov, D.Raximova, N.Arabov, J.Bobanazarova, D.Nasimov, A.Irmatova, A.Kucharov va boshqa olimlar, tomonidan olib borilgan.

Akademik Q.X.Abduraxmonovning fikricha “Mehnat munosabatlari – xodim va ish beruvchi oʻrtasida ish beruvchi zarur mehnat sharoitlarini yaratib bergan holda haq toʻlanishi hisobiga xodim tomonidan shaxsan mehnat funksiyasini (shtat roʻyxatiga muvofiq, kasbi, ixtisosligi boʻyicha topshiriladigan aniq ishni) bajarish yuzasidan kelishuv natijasida paydo boʻladigan munosabatlardir. Mehnat munosabatlarining sub'ektlari – xodim va ish beruvchi hisoblanadi. Mehnat munosabatlari ijtimoiy xususiyat kasb etganda, ushbu sub'ektlar qatoriga davlat ham qoʻshiladi (Abduraxmonov Q.X., 2019)

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sub'ektlarida ish bilan bandlikning egiluvchan shakllari - qisman ish bilan bandlik, ish joyini taqsimlash, moslashuvchan ish grafigi, egiluvchan va virtual ish joyi iqtisodiy faol aholini munosib ish bilan ta'minlashning samarali yoʻli boʻlib, u ish beruvchilarga iqtisodiy vaziyat, bozor konyunkturasidan kelib chiqqan holda, ishlab chiqarishning yoʻnalishini, xodimlarning soni va tarkibini qisqa muddatda oʻzgartirishga yordam beradi (Abduraxmonova G.Q., 2016)

Kichik korxonada ijtimoiy-mehnat munosabatlarini qaror topishi toʻgʻrisidagi masalani qamrab chiqishda, hududda ijtimoiy soha va korxona oʻrtasidagi hamkorlik tamoyili (qishloq, shahar, tuman) aholisi va korxona ishlovchilarining ijtimoiy himoyasini bir-biri toʻldirib borishiga imkon yaratadi. Demak, hudud ijtimoiy sohasi va korxonadagi ijtimoiy munosabatlar qanchalik rivojlangan boʻlsa, ular oʻrtasidagi aloqadorlik mustahkam boʻlsa, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik shunchalik jadal rivojlanib boradi (Ulugʻmuradova N., 2021)

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot jarayonida taqqoslash, induksiya va deduksiya, analiz va sintez, va prognozlashtirish kabi usullari qoʻllanilgan.

Tahlil va tadqiqot natijalari tahlili

Makroiqtisodiy o'sishning asosiy omillaridan biri milliy iqtisodiyotda investitsiyalarning samarali joylashtirishidir. Investitsiyalarning yuqori samara keltirishi takror ishlab chiqarishni amalga oshiruvchi asosiy omil hisoblanadi.

Harakatlar strategiyasining «Xalq bilan muloqot va inson manfaatlari yili»da amalga oshirishga oid davlat dasturida tarkibiy o'zgartirishlarni chuqurlashtirish, milliy iqtisodiyotning yetakchi tarmoqlarini modernizatsiya va diversifikatsiya qilish hisobiga uning raqobatbardoshligini oshirish yo'nalishida korxonalarning mablag'lari, tijorat banklari krediti, xorijiy investitsiya va kreditlar hisobiga 2017–2021-yillarda umumiy qiymati 40 milliard AQSH dollari miqdoridagi 649 ta investitsiya loyihasini nazarda tutuvchi tarmoq dasturlari amalga oshiriladi.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 29-dekabrda Oliy Majlisga qilgan Murojaatnomasida ta'kidlaganidek "...iqtisodiy o'sishga, avvalo, raqobatdosh sanoat zanjirlarini yaratish hamda bunday loyihalarga investitsiyalarni ko'paytirish orqali erishiladi. Garvard universiteti tadqiqotlariga ko'ra, mamlakatimiz 50 dan ortiq sanoat mahsulotlarini ishlab chiqarishda barcha imkoniyatlar va nisbiy ustunliklarga ega. Ayniqsa, neftgaz-kimyo, metallurgiya, mashinasozlik, elektrotexnika, farmatsevtika, qurilish materiallari, to'qimachilik, charm-poyabzal, oziq-ovqat hamda "yashil iqtisodiyot" bilan bog'liq sanoat tarmoqlari iqtisodiyotimiz "drayverlari"ga aylanishi uchun barcha yetarli sharoitlar mavjud". Umuman olganda, kelgusi yilda 23 milliard dollar qiymatidagi investitsiyalarni o'zlashtirish zarur. Natijada 226 ta yirik sanoat va infratuzilma ob'ektlari ishga tushiriladi.

"Mehnat kichik biznesning rivojlanganligi darajasi va tadbirkorlarning faolligi davlatning demokratlashtirilishi va milliy iqtisodiyot ochiqqligi, ishbilarmonlik muhiti asosiy mezonlardan biridir. Iqtisodiyotning bu sektoridagi raqobat tovarlar va xizmatlar narx-navosini barqaror ushlab turishga, tadbirkorlarning mahsulot sifatini muttasil yaxshilab borish va yangi texnologiyalarni joriy qilishga undaydi"². Kichik biznesning ulkan salohiyati uni moddiy, moliyaviy va inson resurslari va kapitali qatori ishlab chiqarishning asosiy omillardan biri ekanligining ilmiy asoslari tadqiq qilingan.

Jizzax viloyatida 2021*yilda 515 ta loyiha amalga oshirilib, ularning umumiy qiymati 35 trn. 500 mlrd. so'm bo'lib, ularning natijasida yiliga 25 trln. so'mlik mahsulot tayyorlash quvvatiga ega korxonalar, qariyb 23 ming ish o'rini tashkil etildi. 264 mln. dollarlik import o'rnini bosish hamda 311 mln. dollarlik eksport imkoniyati yaratildi. Jizzax viloyatida qurilish materiallari, avtomobilsozlik va to'qimachilik sanoati hamda qishloq xo'jaligi tarmoqlari katta salohiyatga ega. Loyihalarni shakllantirishda ushbu sohalar "drayver" sifatida belgilab olingan. Masalan, qurilish materiallari sanoatida 8 ta loyiha rejalashtirilgan. Ulardan biri – bazalt tolasi va undan turli materiallar ishlab

²Abdurahmonov Q.X. Mehnat iqtisodiyoti nazariya va amaliyot. Darslik.-T.: O'zR FA "Fan", 2019. – 475 b -569 b.

chiqarishga qaratilgan. 723 milliard soʻmlik mazkur loyiha uchun bugungi kunda yer ajratilgan. Korxona shu yil uchinchi chorakida ishga tushirilib, 205 ta ish oʻrni ochildi.

Shuningdek, yuqori markali sement, beton plitalar, armaturalar, geosetkalar ishlab chiqarish boʻyicha ham istiqbolli loyihalar bor. Avtomobil sanoatida ham loyihalar koʻzda tutildi. Masalan, mikroavtobus, tijorat va yuk avtomobillari ishlab chiqarish boʻyicha loyiha ichki bozor uchun gʻoyat zarur. Bu korxona joriy yil yakunida foydalanishga topshirilib, 500 kishi ish bilan taʼminlandi.

Jizzax shahrida tashkil etiladigan toʻquvchilik majmuasi mahalliy xomashyoni chuqur qayta ishlash, xotin-qizlar bandligini oshirishda muhim oʻrin tutadi. 39 mln. dollarlik mazkur korxona qurilishi 2021-yil boshlanib, kelgusi yil ishga tushirilishi belgilangan.

Sirdaryo viloyatida esa 737 ta loyiha shakllantirilgan boʻlib, ularning umumiy qiymati 25 trln. 500 mlrd. soʻm boʻlib, shundan qariyb 900 mln. dollarini xorijiy investitsiyalar tashkil etildi. Loyihalar natijasida yiliga 11 trln. soʻmlik ishlab chiqarish quvvati, qariyb 36 ming ish oʻrni yaratish maqsad qilindi. Yana bir muhim tomoni, yangi korxonalar 326 mln. dollarlik mahsulot eksport qilish, 124 mln. dollarlik import oʻrnini bosish imkonini beradi. Loyihalarni shakllantirishda toʻqimachilik, qurilish materiallari, farmatsevtika va oziq-ovqat sanoati “drayver” sifatida belgilab olingan.

Ijtimoiy tadbirkorlik keng doirada rivojlanib bormoqda va bu faoliyat muhtojlarga yordam berish, insoniylik, himoyalash kabi prinsiplarga asoslangan. Ijtimoiy tadbirkorlik orqali hudud, mahalladagi ijtimoiy masalalarni hal qilibgina qolmay, yangi ish oʻrinlar yaratib, ish bilan bandligini taʼminlash va aholi doramadlarini oshirishga erishish mumkin. Uni rivojlantirishda drayver loyihalarni amalga oshirish ham yaxshi samara beradi (1-jadval)

1- jadval

Jizzax viloyati boʻyicha 2022-2023 yillarda mahalla drayverlari soni

Mahalla drayverlari:	Dehqonchilik va issiqxona - 88 ta Ishlab chiqarish va xunarmandchilik - 11 ta Bogʻdorchilik – 26 ta CHorvachilik – 99 ta Savdo va xizmat koʻrsatish- 76 ta Boshqalar – 2 ta
----------------------	--

Mahallalarda “drayver” loyihalarni amalga oshirishda tadbirkorlarga koʻmaklashish va shu orqali yangi ish oʻrinlarini tashkil boʻyicha quyidagi tavsiyalar ilgari suriladi:

- mahallalarda mavjud tadbirkorlarning muammolarini yechishga hamda iqtisodiy oʻsishning drayver sohalarida yangi tadbirkorlik loyihalarni amalga oshirishga koʻmak berish;

- tadbirkorlik bilan shug'ullanish istagida bo'lgan fuqarolarga biznes loyihalarni tayyorlashda maslahat, ko'mak berish va uni amalga oshirish jarayonlarini doimiy monitoring qilib borish;
- oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish dasturlari doirasida ajratilayotgan kreditlar samaradorligini oshirish bo'yicha zarur choralar ko'rish;
- tadbirkorlik bilan shug'ullanish istagidagi fuqarolarni biznes asoslariga o'qitish tizimini tashkil etish va ularni tadbirkorlikka yo'naltirish;
- xizmat turlari bo'yicha mas'ul etib biriktirilgan tijorat banklari bilan birgalikda mahallalarda xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish va uning yangi turlarini ko'paytirish bo'yicha tegishli loyiha takliflarini tayyorlash;
- mahallalarda tadbirkorlar loyihalariga kreditlar ajratishda Tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash davlat jamg'armasining moliyaviy xizmatlaridan keng foydalanishga ko'maklashish;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-5853-son Farmoniga asosan, mazkur strategiyaning asosiy maqsadi - investitsiyaviy jozibadorlikni oshirish, aholi ish bilan bandligini oshirishga erishish, kadrlar salohiyatini oshirish³.

Hozirgi kunda jahonda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi jadal sur'atlar bilan amalga oshmoqda. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi iste'molchilar talabini to'liq qondirish va iqtisodiyot sohalari va tarmoqlarida mehnat unumdorligini oshirish imkonini beradi.

Axborot texnologiyalarining rivojlanishi bilan bugungi kunda ish bilan bandlikni ta'minlashning yangi yo'nalishlari paydo bo'lmoqda. Ish beruvchilar ixtiyoriy ravishda va xohishiga ko'ra xodimlarni ishga yollash imkoniga ega bo'lmoqdalar va geografik joylashuvi hamda vaqtdagi farq ahamiyatga ega emas. Xodimlar axborot texnologiyalaridan foydalangan holda masofadan turib o'z vazifalarini bajarishga qodir bo'lib, uydan tashqariga chiqmasdan, har qanday vaqtda belgilangan vazifani bajarish imkoniga ega bo'lishmoqda.

Raqamli texnologiyalar xodimni yuqori malaka va bilim bilan birga mas'uliyatni o'z zimmasiga olishni va mehnat faoliyatini mustaqil ravishda amalga oshirishni talab qilmoqda. Endilikda xodim o'z mehnat faoliyatini o'zi tartibga soladi, mehnat haqi Internet orqali amalga oshiriladi. Xodimni mehnat faoliyatining tashqi nazorati uning o'zini jalb etmagan holda ma'lumotlar, hisobotlar orqali amalga oshiriladi.

Shuningdek, raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida ish bilan bandlik sohasida ham jiddiy o'zgarishlar sodir bo'layotganligi zamonaviy bilim va malaka ko'nikmalariga ega bo'lgan mutaxassislariga talab muntazam ravishda ortib borayotganligining isbotidir. Bunda xodimlarning ish joylari va mehnat sharoitlarida ham o'zgarishlar yuzaga kelmoqda. Raqamli iqtisodiyotga o'tish ish bilan bandlik tarkibining o'zgarishi, xodimlar intellektual salohiyatidan samarali foydalanish hamda innovatsion jarayonlar samaradorligini oshiruvchi

³O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 23-oktyabrda “O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligini rivojlantirishning 2020-2030 yillarga mo'ljallangan strategiyasini tasdiqlash to'g'risida”gi PF-5853-son Farmoni. Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 24.10.2019y., 06/19/5853/3955-son.

omillar ta'sir darajasining kengayishini yuzaga keltiradi. Bunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi bilan bog'liq ish bilan bandlikning innovatsion shakllari: jumladan, masofadan turib ishlash, telebandlik, nostandart ish bilan bandlikning kengayishi, E-bandlikning rivojlanishi, virtual ish joylari, frilansing kabilar tobora ommalashib bormoqda. Integratsiya jarayonlari va globallashuv, mehnat bozorining axborotlar bilan ta'minlanishi, xodimlarning safarbarligining oshishi va sifat jihatidan yangi ish o'rinlarining paydo bo'lishi ishchi kuchlari va ish beruvchilar o'rtasida raqobatning kuchayishini yuzaga keltirmoqda.

Raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida O'zbekistonda mehnat bozori rivojlanishining hududiy xususiyatlarini hisobga olgan holda, ish bilan bandlikning davr talabiga mos an'anaviy va zamonaviy shakllari va turlarini keng joriy etish hamda ularning institutsional asoslarini takomillashtirish zarurati tug'ilmoqda.

Investitsiyalar samaradorligining tadbirkorlik sohasida aholi ish bilan bandligini oshirish imkoniyatlari tadqiq qilinishi natijasida quyidagi hududiy guruhlashni amalga oshirdik (2-jadval).

2- jadval

**Jizzax viloyati shahar va tumanlarining ixtisoslashuvi
va drayver sohalari**

T/r	Hududlar nomi	Tuman (shaxar)larning drayver sohalari
1	Jizzax shahri	Elektrotexnika, qurilish materiallari, to'qimachilik, issiqxonalarni tashkil etish
2	Arnasoy tumani	Chorvachilik, bog'dorchilik, baliqchilikni rivojlantirish
3	Baxmal tumani	Meva-sabzavotlarni qayta ishlash, chorvachilik, bog'dorchilik
4	Do'stlik tumani	Paxta-g'allachilik, chorvachilik, bog'dorchilik, yengil sanoatni rivojlantirish
5	G'allaorol tumani	Meva-sabzavot, chorvachilik, bog'dorchilik, yengil sanoatni rivojlantirish
6	Zarbdor tumani	Paxta-g'allachilik, chorvachilik, engil sanoatni rivojlantirish
7	Zafarobod tumani	qurilish materiallari va donni qayta ishlashni rivojlantirish
8	Zomin tumani	Oziqovqat, vinosanoat, elektrotexnika, turizmni rivojlantirish
9	Paxtakor tumani	Qishloq xo'jaligi va poliz mahsulotlarini chuqur qayta ishlash
10	Mirzacho'l tumani	Oziq-ovqat va paxta-g'allachilikni rivojlantirish
11	Forish tumani	Uzumchilik va qurilish materiallarini ishlab chiqarish
12	Sharof Rashidov tumani	Oziq-ovqat va to'qimachilikni rivojlantirish
13	Yangiobod tumani	Qurilish materiallari va engil sanoatni rivojlantirish

Investitsiyalar samaradorligining tadbirkorlik sohasida aholi ish bilan bandligini oshirish imkoniyatlari Jizzax viloyatida tumanlar bo'yicha sohalar asosida rivojlantirish imkoniyatlari keltirilgan.

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik mehnat faoliyatini deyarli barcha jabhalarida yangi ish o'rinlarini yaratish uchun yuqori imkoniyatga ega ekanligi har bir tuman va shaharlardagi mahalliy mineral xom ashyo, moddiy-texnik va mehnat resurslari, ichki bozor sig'imi, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini qayta ishlash imkoniyatlari bo'yicha aniq maqsadli mezonlarni ishlab chiqishni talab qiladi. Olib borilgan tadqiqotlarga asoslanib, Jizzax viloyatida tashkil qilingan kichik biznes va xususiy tadbirkorlik korxonalarini tarmoqlar bo'yicha shakllanishiga qaraydigan bo'lsak, ularning aksariyat qismi savdo, xizmat ko'rsatish sohalariga taaluqli hisoblanadi. Bizningcha, moddiy xom ashyo resurslari va mehnat resurslari kabi omillarni hisobga olgan holda ularning maqbul sonini aniqlash muammosini yechish kerak.

Bizning fikrimizcha aholining ish bilan bandligini oshirish uchun quyidagi chora-tadbirlarning bajarilishiga alohida e'tibor qaratish lozim:

- KBXT sohasiga investitsiyalar, shu jumladan chet el investitsiyalarini jalb etishni yanada oshirish;
- Mazkur sohada xizmat ko'rsatuvchi bozor infratuzilmalarini kengaytirish va rivojlantirish;
- Aholining ayniqsa yoshlarning tadbirkorlik tashabbuslarini har tomonlama qo'llab-quvvatlash;
- “Har bir oila - tadbirkor” dasturi doirasida aholiga tadbirkorlik ko'nikmalarini o'rgatish uchun “Mahalla-Oila-Hokimiyat” tuzilmalarining tizimli ishlashiga shart-sharoitlar yaratish.

Xulosa va takliflar

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish hisobiga ish bilan bandlikni oshirishning baholash mezonlari yangi ish o'rinlarini yaratish, ijtimoiy adolatlilik, ijodiy boshqaruvchanlik qobiliyatining rivojlanganlik, ishchi kuchi malakasi va kasbiy ko'nikmalarining darajasi, erkinlik, raqobat muhiti, mehnat samaradorligini oshirish darajasiga bog'liq.

Bugungi tadbirkorlik sohasida aholi ish bilan bandligini oshirish imkoniyatlarining hududiy yo'nalishlarini rivojlantirishda mehnat faoliyatini yo'lga qo'yishning quyidagi eng muhim yo'llariga e'tibor qaratish lozim:

- tadbirkorlik faoliyatining yo'lga qo'yish, belgilangan tartibda tashkil etish va tugatishning me'yoriy-huquqiy negizini yanada takomillashtirish;
- fuqarolarning tadbirkorlik faoliyati bilan erkin shug'ullanishlari, undan manfaatdorligining kafolatlari va shart-sharoitlarini tizimlashtirish;
- moliya-kredit tizimini takomillashtirish va korxonalarning xom-ashyo, axborot va innovatsion texnologiyalardan erkin va to'siqlarsiz foydalanish imkoniyatini kengaytirish;
- aholining ayniqsa yoshlarning tadbirkorlik tashabbuslarini har tomonlama qo'llab-quvvatlash.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 23-oktyabrda “O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligini rivojlantirishning 2020-2030 yillarga mo'ljallangan strategiyasini tasdiqlash to'g'risida”gi PF-5853-son Farmoni. Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 24.10.2019y., 06/19/5853/3955-son.
2. 2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi. www.lex.uz
3. Abdurahmonov Q.X. Mehnat iqtisodiyoti nazariya va amaliyot. Darslik.- T.: O'zR FA “Fan”, 2019. – 475 b -569 b.
4. Jabborova Z.M. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikda mehnat faoliyatini rag'batlantirish yo'nalishlari. “Moliya” ilmiy jurnali, 2020 yil, №4, 153-12 bet